

D • N

26/5 1956

Sydafrikanskt perspektiv

Den politiska debatten i Sydafrika under den senaste tiden har främst gällt det betänkande om "apartheid" som en av regeringen för några år sedan tillsatt kommitté avgivit; efter ordförandens namn brukar aktstycket kallas Tomlinson-rapporten. Denna utredning är utan jämförelse det mest ingående och auktoritativa försöket att praktiskt utforma en politik i enlighet med den härskande nationalismens ideologi om rasernas apartheid eller separation.

För närvarande består den sydafrikanska befolkningen av 3 miljoner vita, över 9 miljoner infödda (bantunegrer), omkring 1,2 miljoner blandrasiga eller färgade och 400.000 asiater. Det är självfallet de två största rasgrupperna, den vita och den svarta, som väsentligen beaktas i undersökningen. Enligt denna skulle, om utvecklingen fortgår på samma sätt som under de senaste årtiondena, vid slutet av detta århundrade befolkningen uppgå till nära 30 miljoner, av vilka 4,5 miljoner vita och 21 miljoner svarta; enligt samma beräkningsgrund skulle vid denna tid 17 miljoner svarta bo i av vita ägda industri- och jordbruksområden, medan den återstående minoriteten skulle vara bosatt i de för svarta avsedda reservaten, för närvarande omkring en sjundedel av landet. Apartheidpolitiken skulle enligt kommittén innebära dels ett relativt stärkande av de vitas ställning inom de förstnämnda områdena, dels ett avskiljande i viss omfattning av de svartas majoritet från landet i övrigt.

Ett medel att vinna dessa syften skulle vara främjande av vit emigration. Genom skilda åtgärder skulle invandringen drivas upp till minst 5.000 personer om året, medan under de senaste åren utflyttningen ofta varit större än inflyttningen. Man räknar med att på detta sätt den vita befolkningen vid århundradets slut skulle uppgå till 5,5—6 miljoner. Den

svarta befolkningen inom de "vita" områdena skulle däremot genom invandringsförbud och andra åtgärder hållas någorlunda konstant och inte överstiga 6—7 miljoner. För att bereda massan av den svarta befolkningen levnadsmöjligheter i reservaten föreslås rationalisering av jordbruket och införande av industrier; kostnaderna härför beräknas till minst 10 miljoner pund om året för ett årtionde framåt. De svarta i reservaten skulle småningom erhålla självstyrelse i begränsad omfattning; som avlägset mål skymtar ett mera klart särskiljande av vita och svarta områden.

Apartheidideologin har ofta betecknats som ett alibi, ett slags bedrägeri, i bästa fall ett självbedrägeri; genom talet om separation av raserna i en avlägsen framtid har man förgyllt den nationalistiska politiken, som hittills i huvudsak gått ut på att trygga det vita väldet och fullända undertryckningen av de svarta. Den karaktäristiken är hållbar även om man utgår från det nu framställda förslaget till förverkligande av apartheidtan-ken. Först och främst synes detta förslag omöjligt att genomföra. År för år har strömmen av svarta från reservaten till de vitas industriområden ökat, och att kasta om denna utveckling ter sig som ett hopplost företag. Men även om förslaget verkligen genomfördes, skulle det inte innebära separation i någon rimlig mening. Inom den vita huvuddelen av landet bleve trots allt den svarta befolkningen minst lika stor som eller större än den vita, och den svarta folkgruppen förutsattes i framtiden liksom nu vara helt underordnad och utan politiska rättigheter. Vidare skulle enligt betänkandet den svarta majoriteten i reservaten åtminstone tills vidare stå under den vita unionsregeringens styre. Härtill kommer att det inte är fråga om någon uppdelning av landet i förhållande till rasgruppernas storlek. Den vita folkgruppen på 5 å 6 miljoner skulle äga sex sjundedelar av landet, den svarta reservatbefolkningen på 14—15 miljoner en sjundedel. Även om, vilket med tanke på Englands hållning är otroligt,

de brittiska enklaverna i Sydafrika, Basutoland och Swasiland, enligt nationalisternas önskan införlivades med reservaten, skulle den infödda majoriteten få den minsta och sämsta biten av landet.

Något principbeslut i anledning av kommitténs förslag har ännu inte fattats, men nationalstledarna har uttalat sig om betänkandet i allmänt positiva ordalag. Oppositionen, det för-enta partiet, anser att man bör vidta rationaliserings- och industrialiseringsåtgärder i reservaten, men kritiserar apartheidideologin som bedräglig eller utopisk.

Under tiden fullföljer den nationalistiska regeringen under Strijdens sin undertrycknings- och segregationspolitik. Lagförslaget om de blandrasigas uteslutande från rösträtt vid allmänna val har antagits med

två tredjedels majoritet. Svartas befolkningsgrupper flyttas från de stora städerna till gördlar av förstäder på betryggande avstånd från de vita. I Kap, som varit den sydafrikanska liberalismens fäste, har segregation genomförts även på bussarna och andra jämförliga transportmedel. Den nya skollagen, som ställer alla svarta skolor under infödingsministeriet, har nästan överallt trätt i tillämpning. Prästen Trevor Huddleston, som nyss publicerat en flammande protest mot den sydafrikanska raspolitiken ("Naught for Your Comfort"), betecknar det nya undervisningssystemet som en "uppfost- ran till slaveri" och visar genom en rad konkreta och upplevda exempel hur de svarta arbetarna i storstäderna lever i osäkerhet, fruktan och materi- ellt elände.